

Afdeling Delflands Groen

Ontwikkeling voor behoud

De positie van de landbouw in de gebiedsvisie

Afdeling Delflands Groen

Afdeling Delflands Groen

Ontwikkeling voor behoud

De positie van de landbouw in de gebiedsvisie

Notitie van LTO Noord, afdeling Delflands Groen
over de Gebiedsvisie Midden-Delfland 2025

18 mei 2007
Versie 2.3
Samenstelling Kees Moerman

Afdeling Delflands Groen

Afdeling Delflands Groen

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	5
Streefbeeld Midden-Delfland 2025	6
Landbouw	7
Gebiedseconomie	8
Beheer	9
Dioxineproblematiek	10
Ruimteclaims	11
Gebiedsregie	12
Grondbeleid	13
Infrastructuur	14
Waterbeheer	15
Verspreid liggend glas	16
Regelgeving	17
Recreatie	17
Natuur	19
Gebiedspoorten	20

Samenvatting

Midden-Delfland is nog steeds het waardevolle authentieke veenweidegebied waar de boeren de hoeders van dat landschap zijn. De beste waarborg voor het behoud van dit gebied met zijn vele natuur en cultuurhistorische waarden is het in stand houden van de boerenbedrijvigheid. Het behoud van het landschap is niet zo vanzelfsprekend meer. De agrarische bedrijven dienen gecompenseerd te worden voor de natuurlijke handicaps, de verkeersdruk en de recreatiedruk of moeten de mogelijkheid krijgen om hun bedrijfsvoering te optimaliseren om het economische rendement te verbeteren. De gebiedsvisie pleit nadrukkelijk voor het behoud van de boerenbedrijvigheid om zodoende het weidse karakter te kunnen waarborgen. Het is essentieel voor de boeren dat de plannen worden omgezet in beleid en dat dit beleid wordt uitgevoerd. Er is voor Midden-Delfland geen toekomst zonder boeren. Voor het behoud van een duurzame landbouw in Midden-Delfland is het absoluut noodzakelijk dat boeren hun bedrijven kunnen ontwikkelen.

Een breed draagvlak bij alle betrokken gemeenten, de provincie, het rijk en het hoogheemraadschap is onontbeerlijk. Structurele bijdragen van alle partners aan het behoud van het agrarische gebied is een voorwaarde voor het slagen van de ambitie. Op dit moment lijken nog niet alle betrokken overheden overtuigd van de noodzaak om te betalen voor open en weids houden van het kleinschalige landschap van Midden-Delfland.

De onderstaande opmerkingen, conclusies en aanbevelingen geven naar het idee van LTO Noord, Afdeling Delflands Groen weer wat nodig is om de gebiedsvisie te vertalen naar beleid en projecten.

- De inbreng van organisaties als LTO en Vockestaert is bij alle planvorming van groot belang voor een duurzaam behoud van Midden-Delfland. (gebiedsregie, Pag. 12)
- Er moet ruimte blijven voor groei en ontwikkeling voor alle boerenbedrijven, groot of klein, gangbaar of biologisch en met of zonder verbreding. Voor alle bedrijven moet de mogelijkheid bestaan om zich te handhaven en verder te ontwikkelen om levensvatbaar te blijven. De economische belangen van de landbouw mogen op geen enkele wijze schade ondervinden van andere ontwikkelingen. (Landbouw, pag. 7)
- De boeren moeten de dragers van het landschap blijven. De overheid moet dit stimuleren en faciliteren en de regelgeving zo veel mogelijk verminderen. Vockestaert zou aangesteld kunnen worden als gebiedsmakelaar voor uitvoerende en controlerende beheerstaken. Naast de landbouw moeten alleen kleinschalige activiteiten toegestaan worden. (Streefbeeld Midden-Delfland 2025, pag. 6)
- Nieuwe ruimteclaims zijn ongewenst. De in het kader van de reconstructiewet bepaalde verdeling per functie dient uitgangspunt te blijven, vermindering van het areaal aan landbouwgrond is onacceptabel. (ruimteclaims, pag. 11)
- De gebiedspoorten die worden ingericht mogen niet ten koste gaan van het areaal met een agrarische bestemming. Het verbinden van stad en platteland en het onder de aandacht brengen van de gebiedskwaliteiten zouden de belangrijkste uitgangspunten moeten zijn bij het ontwikkelen van een agrarische gebiedspoort. (Gebiedspoorten, pag. 20)
- Er dienen duidelijke beheersafspraken te worden gemaakt met daaraan gekoppeld een periodiek overleg voor het bewaken van de kwaliteit van het beheer. Kwaliteit dient nadrukkelijk uitgangspunt te zijn bij het beheer. (Beheer, pag. 9)

- De beheerders van natuur- en recreatiegebieden dienen hun beheer af te stemmen op de uitgangspunten van de gebiedsvisie. Overlast voor het agrarische gebied dient voorkomen te worden. Voor alle plannen die voor het buitengebied worden ontwikkeld dient een Landbouw Effect Rapportage te worden opgesteld om het duurzaam economisch functioneren van de agrarische sector te waarborgen. De 100 hectare natuur uit het IODS plan dient de agrarische bestemming te behouden. Boeren kunnen die 100 ha goedkoper realiseren en beheren via de agrarische natuurvereniging Vockestaert. De IODS natuurclaim zou men ook buiten het gebied kunnen invullen zodat dit niet ten koste gaat van de boeren in Midden-Delfland. (Natuur, pag. 19)
- De grondbank wordt in de eerste plaats opengesteld voor agrariërs. (Grondbeleid, pag. 13)
- Structurele sponsoring bij de ontwikkeling, aanleg en onderhoud van recreatieve voorzieningen op boerenland dient onderzocht te worden. (Recreatie, pag. 17)
- De boeren kunnen hun hoofd alleen boven water houden als bij het waterbeheer het Peil volgt Functie principe wordt toegepast in de agrarische gebieden. In het kader van ABC Delfland zouden er afspraken gemaakt kunnen worden met daaraan gekoppeld een passende schaderegeling. (Waterbeheer, pag. 15)
- De verschillende al ontwikkelde en nog te ontwikkelen groene en blauwe diensten kunnen een welkome aanvulling op het inkomen zijn voor sommige boeren. Het moet echter wel passen in de bedrijfsvoering. Een gebiedscontract kan voordelen bieden bij het aangaan van groene en blauwe diensten. De groene en blauwe diensten moeten een bijdrage leveren aan een duurzame bedrijfsvoering van de agrarische bedrijven. Voor groene en blauwe diensten dient een passende geïndexeerde financiële vergoeding te worden betaald waarin alle nadelige gevolgen voor de bedrijfsvoering zijn meegenomen. Groene en blauwe diensten zoveel mogelijk laten uitvoeren door boeren en lokale loonwerkbedrijven tegen marktconforme vergoedingen. (Beheer, Pag. 9 / Waterbeheer, pag. 15)
- Inrichten van een loket om zaken snel en eenvoudig te regelen. Duidelijke en regelmatige communicatie over status een voortgang van vergunningaanvragen e.d. zou via contactpersonen kunnen verlopen. Vermindering van de hoeveelheid wet- en regelgeving en de voor aanvragen van vergunningen benodigde tijd om daarmee te stimuleren dat er nieuwe activiteiten door agrariërs ontplooid worden. (Regelgeving, pag. 17)
- De sanering van het verspreid liggend glas levert een bijdrage aan het verbeteren van de gebiedskwaliteit en dient door alle betrokken gemeenten en de provincie te worden gefinancierd. Hervestiging van glastuinbouwbedrijven dient buiten Midden-Delfland plaats te vinden. (Verspreid liggende glas, pag. 16)
- Er moet een definitieve oplossing komen voor de dioxinevervuiling. Het oprichten van een fonds voor het saneren van de oude vervuiling en eventuele toekomstige vervuiling dient gefinancierd te worden door de vervuilers en de verstrekkers van de vergunningen. De dioxinevervuiling treft niet alleen de landbouw maar zorgt ook voor schade voor het merk Midden-Delfland®. (Dioxineproblematiek, pag. 10)
- Bij functieverandering van een agrarisch bedrijf dienen de gronden blijvend duurzaam te worden ingezet voor een betere landbouwstructuur. (Ruimteclaims, pag. 12)

Inleiding

Midden-Delfland is nog steeds het open en weidse veenweidelandschap waarin de boeren al eeuwenlang het landschap ontwikkeld hebben. De essentie van Midden-Delfland is het cultuurhistorisch waardevolle landschap waar de boeren met hun vee en boerderijen en de zorg voor het landschap de onmisbare schakel vormen. Het is dus van belang dat alles in het werk wordt gesteld om de resterende boeren hier te behouden. Wat zou Midden-Delfland zijn zonder boeren?

De Reconstructiewet Midden-Delfland heeft aan het behoud van het authentieke landschap de laatste decennia een bijdrage geleverd door het weren van alle vormen van ongewenste activiteiten en bouwplannen. Het gebied is hierdoor nog redelijk ongeschonden en grotendeels vrij van storende elementen die als verrommeling van het landschap worden gezien. De toekomst van Midden-Delfland wordt in de "Gebiedsvisie Midden-Delfland 2025" beschreven als een open agrarisch cultuurlandschap, met weidse vergezichten en de koe in de wei.

Voor de ruimtelijke vitaliteit van Midden-Delfland is een levenskrachtig gebied noodzakelijk. Na afloop van de Reconstructiewet zijn andere organisaties, beleidsinstrumenten en wetten zoals het Groenfonds, het IODS, het Landschapsontwikkelingsplan, de bestemmingsplannen en redelijke pachtnormen van belang voor de ruimtelijke toekomst van het gebied. Het is van het grootste belang dat er na de reconstructiewet een nieuwe beschermende constructie wordt opgesteld die het gebied behoed voor ongewenste ontwikkelingen. Draagvlak onder de boeren is essentieel voor het slagen van de ambities zoals verwoord in de gebiedsvisie.

Deze notitie is door LTO Noord, afdeling Delflands Groen gemaakt als inbreng voor het als uitvloeisel van de gebiedsvisie op te stellen landschapsontwikkelingsplan. Deze notitie kan daarnaast dienen als input voor het nieuwe bestemmingsplan, die voor het hele gebied zal worden gemaakt.

Streefbeeld Midden-Delfland 2025

In het streefbeeld wat LTO heeft voor Midden-Delfland in 2025 zijn de boeren nog steeds de beheerders van het landschap zoals dat ook in de gebiedsvisie verwoord is in het thema: De koe in de wei. Ontwikkeling voor behoud geeft wat LTO betreft het beste het streefbeeld voor Midden-Delfland in 2025 weer. De boeren moeten in 2025 nog steeds de dragers van het landschap zijn. Behoud van het agrarische cultuurlandschap moet het uitgangspunt zijn, dit is vooral van belang voor de recreanten die het gebied bezoeken. De stad dient nadrukkelijk betrokken te worden bij het behoud van het Midden-Delflandse landschap. De huidige diversiteit aan bedrijven dient behouden te blijven en te worden versterkt. Wellicht is het noodzakelijk om de economie hierbij los te laten en een deel van de bedrijven meer naar beheerstaken op te laten schuiven. Andere bedrijven zullen het willen zoeken in schaalvergroting of willen kiezen voor verbreding met een goede economische basis. Een belangrijke taak voor de overheden hierbij is het stimuleren en faciliteren van de agrarische ondernemers in de ontwikkelingen die men wil maken. Het verminderen van de regelgeving kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

Er moet een blijvende goede samenwerking komen tussen alle beherende organisaties, een regelmatig beheerdersoverleg is hierbij van belang. De agrarische natuurvereniging Vockestaert kan een belangrijke rol spelen bij het opzetten en uitbouwen van een gebiedsloket voor beheerstaken. Vockestaert zou als intermediair c.q. gebiedsmakelaar kunnen optreden voor de uitvoerende instanties en zou de controlerende taken op zich kunnen nemen. Naar het idee van LTO is Vockestaert de meest aangewezen organisatie om naast de huidige taken als agrarisch natuurbeheer, agro-educatie en agro-recreatie deze nieuwe rol van gebiedsmakelaar op zich te nemen

De aanwijzing van Midden-Delfland als Provinciaal Landschap kan mede een bijdrage leveren aan ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Groene financieringen en een goed functionerend en goed gevuld groenfonds zijn essentiële voorwaarden voor het behoud en de ontwikkeling van de agrarische sector. Ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen dienen voorkomen te worden. De agrarische bedrijven moeten de ruimte krijgen en behouden om zich te ontwikkelen hierbij niet gehinderd door andere ruimtelijke plannen.

LTO ziet geen mogelijkheden voor gebiedsvreemde grootschalige voorzieningen in het gebied zonder aantasting van het cultuurlandschap. Er moet dus wel plaats zijn voor campings en kleinschalige verblijfsaccommodaties op gezinsbedrijven maar niet voor grootschalige hotels of parken met vakantiehuisjes en andere voorzieningen. Op het gebied van zorg moet er ook slechts ruimte zijn voor een tweede tak op boerenbedrijven maar niet voor grootschalige voorzieningen.

LTO is zeer te spreken over de steun en inzet van de gemeente Midden-Delfland voor het behoud van het landschap en de agrarische sector. LTO Noord, afdeling Delflands Groen zal zich maximaal inzetten om te bereiken dat het streefbeeld voor Midden-Delfland in 2025 werkelijkheid gaat worden.

Landbouw

Om Midden-Delfland in haar huidige vorm te behouden is het essentieel dat de boeren ook in de toekomst het gebied blijven beheren. Een duurzame veehouderijsector is de beste waarborg voor een efficiënt beheer van het gebied. De kwaliteit van dit maatschappelijk hoog gewaardeerde landschap staat onder druk en behoud ervan is niet langer iets vanzelfsprekends. Ondersteuning van de beeldbepalende agrarische sector is hierbij onontbeerlijk. Het ontwikkelen en bewaren van de kwaliteit kan door dit te regelen en door draagvlak te creëren.

De gemeente Midden-Delfland doet nadrukkelijk haar best om een beleid te ontwikkelen wat gericht is op het behoud van de boeren en doet zijn best om daarvoor ook omliggende gemeenten warm te maken. De Gebiedsvisie Midden-Delfland 2025 plaatst de boer en de koe in de wei centraal in het behoud en ontwikkelen van het gebied. Deze steun wordt door LTO onontbeerlijk geacht voor het in stand houden van de boerenbedrijven en daaraan gekoppeld het behoud van het landschap. Een nieuwe planologische bescherming van het gebied na afloop van de Reconstructiewet is noodzakelijk waarbij een streng handhavend beleid ongewenste ontwikkelingen moet tegenhouden.

Het landschap is een bijproduct bij de agrarische productie waar op dit moment onvoldoende voor betaald wordt. De overheid en de recreanten uit de steden willen dit aantrekkelijke waardevolle landschap behouden, er is vraag naar dergelijke authentieke gebieden. Om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen is een levenskrachtig en duurzaam te exploiteren gebied nodig waarvoor draagvlak bestaat en waaraan men (belasting)geld wil uitgeven. Door de economische dragers van het landschap te betalen voor groene diensten kan de overheid die vitaliteit in stand houden en verbeteren. Op dit moment is de problematiek van de melkveehouderij en de ernst van de gevolgen voor het landschap op langere termijn, nog niet volledig doorgedrongen tot het bredere publiek waaronder ook bestuurders van een aantal bij het Midden-Delfland gebied betrokken gemeenten.

In Midden-Delfland moeten alle soorten veehouderijbedrijven ook in de toekomst de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Gangbaar of biologisch, groot of klein, met of zonder verbreding, voor alle bedrijven moet de mogelijkheid bestaan om zich te handhaven en verder te ontwikkelen om levensvatbaar te blijven. Waar mogelijk dienen jonge ondernemers, in het bijzonder ondernemers van buiten de agrarische sector, gefaciliteerd te worden om boerenbedrijven zonder opvolging te kunnen overnemen c.q. voortzetten.

Behoud van de huidige diversiteit aan veehouderijbedrijven is voor de toekomst de beste waarborg voor een duurzame landbouw in Midden-Delfland.

Gebiedseconomie

De boeren zijn de dragers van het landschap. Veehouders in veenweidegebieden als Midden-Delfland hebben lange tijd de natuurlijke beperkingen van het gebied met hun kennis, creativiteit en ondernemerschap het hoofd weten te bieden maar de rek is er op dit moment een beetje uit. In de gebiedsvisie staat het landschap met de koe in de wei centraal, een gebied waar de stedelingen kunnen genieten van de recreatieve mogelijkheden die Midden-Delfland te bieden heeft. De boeren in dit gebied moeten hun bedrijven duurzaam kunnen ontwikkelen. Zowel verbreding, verdieping als schaalvergroting kan noodzakelijk zijn om de rentabiliteit van de bedrijven te verbeteren. De overheid, zowel op landelijk, provinciaal als gemeentelijk niveau, moet dergelijke ontwikkelingen faciliteren en stimuleren.

Volgens recente cijfers van het Landbouw Economisch Instituut is het inkomen van de land- en tuinbouw sector als geheel in 2006 verbeterd maar voor de melkveehouderijsector was er juist een daling van het inkomen te zien. In Midden-Delfland heeft de sector daarnaast nog te maken met de natuurlijke handicaps van het gebied die kostprijsverhogend werken. De hoge grondprijs is een andere factor die het voor de melkveehouderij extra moeilijk maakt om op een economisch rendabele basis een veehouderijbedrijf te exploiteren.

Het opzetten van een Midden-Delfland merk waaronder streekproducten kunnen worden verkocht zou een toegevoegde waarde kunnen genereren. De vraag is of de schaal van Midden-Delfland groot genoeg is. De producenten van de streekproducten in Midden-Delfland verkopen nu voornamelijk hun eigen producten.

Een meer open en directe verbinding tussen stad en platteland zou voor de boeren langs de randen van de steden uitstekende mogelijkheden geboden hebben voor verbreding met streekproducten. Een

duurzame afzet en een goede marketing zijn onontbeerlijk bij het opzetten van afzetkanalen voor streekproducten. De zuivelverwerkers staan aan leden geen overstap meer toe als men zelf (een deel van) de melk zou willen gaan verwerken. Dit vormt een belemmering voor het uitbreiden of opzetten van activiteiten waarbij men zelf melk zou willen verwerken tot streekproducten.

Door de nabijheid van de steden biedt Midden-Delfland uitstekende mogelijkheden voor landbouw en zorg waarbij mensen met een verstandelijke- en/of lichamelijke beperking, een psychische of sociale hulpvraag of zorgbehoevende ouderen op agrarische bedrijven een waardevolle dagtaak kunnen hebben. Voor het creëren van kinderopvangfaciliteiten biedt het gebied ook goede mogelijkheden. Midden-Delfland moet in de toekomst niet alleen plaats bieden aan de boeren zelf maar er moet ook een boterham zijn te verdienen door veeartsen, veehandelaren, foeragehandel, mechanisatiebedrijven, agrarisch loonwerkbedrijven, enz. Zonder de aanwezigheid van dergelijke bedrijven wordt het onaantrekkelijker en lastiger om een boerenbedrijf te exploiteren. Behoud van de complete agrarische bedrijfskolom is daarom van groot belang voor Midden-Delfland.

Beheer

Het wegvallen van de boeren als beheerders van het landschap is niet efficiënt. Het beheer van bijvoorbeeld recreatiegebieden is veel duurder. Boeren kunnen behalve voor het beheer van de agrarische gebieden ook ingezet worden bij het beheer van natuur en recreatiegebieden voor het verrichten van groene en blauwe diensten. Bij het beheer van natuur, landschap en water zou daarom in de eerste plaats aan de boeren gedacht moeten worden. Deze bovenwettelijke publieke diensten stimuleren het vakmanschap en ondernemerschap van de melkveehouders. Er moet duidelijkheid zijn over welke groene en blauwe diensten gewenst zijn voor het gebied en welke diensten de boeren kunnen en willen inpassen in hun bedrijfsvoering. Het afstemmen van vraag en aanbod is van groot belang voor het slagen van de invoering van groene en blauwe diensten. Voor beheerstaken waar de boeren niet voor ingezet kunnen worden moet in de eerste plaats gedacht worden aan de lokale loonwerkers. De kwaliteit van het beheer dient nadrukkelijk betrokken te worden bij het aangaan van contracten.

Voor de natuurgebieden die men probeert te verschrallen is afvoer van het zogenaamde beheersgras een voorwaarde om de gestelde natuurdoelen te bereiken. Boeren kunnen goed worden ingezet voor het maaien en afvoeren van dit beheersgras. Dit gras kan gebruikt worden voor bijvoorbeeld het voeren van droogstaande koeien of jongvee. De kwaliteit van dit gras is over het algemeen slecht, de samenstelling en de verteerbaarheid voldoen niet aan de eisen die men aan voer voor melkvee stelt. Deze natuurgebieden worden niet bemest wat samen met de afvoer van het gemaaide gras zorgt voor verschraling. Verschraling op veengrond betekent verzuring met afname van het bodemleven en afname van de smakelijkheid van het gras als gevolg. Als voedselgebied voor bijvoorbeeld weidevogels maar ook voor overwinterende ganzen neemt het belang van deze gebieden hierdoor af.

Een probleem bij beheersgras kan de hoeveelheid en de soorten onkruid zijn. Hierbij valt te denken aan te veel distels in het gras of de aanwezigheid van giftige planten zoals jacobskruiskruid, die kan leiden tot de dood bij mens en dier. Vooral de laatste plant is aan een opmars bezig langs bermen en in natuur- en recreatiegebieden. Overlast door onkruiden kan desastreuze gevolgen hebben voor het voortbestaan van boerenbedrijven. De verschillende terreinbeherende overheden zouden een actief beleid moeten voeren in de bestrijding van deze plant waarbij duidelijk moet zijn waar boeren en burgers terecht kunnen met meldingen van de aanwezigheid van deze plant. Wellicht kan de gemeente Midden-Delfland hierbij een coördinerende rol vervullen door hiervoor een loket in te richten.

Het gewenste beheer is sterk afhankelijk van het uitgangspunt. Er is nogal eens kritiek van burgers op het beheer van de recreatiegebieden. Er bestaat bij recreanten een voorkeur voor een meer natuurlijk beheer met minder maaien en natuurlijke oevers in plaats van harde beschoeiingen.

Een dergelijk beheer sluit waarschijnlijk beter aan bij het beheer van het agrarische gebied waarbij de verschillende belangen goed moeten worden afgewogen. Er dient duidelijk in kaart te worden gebracht welk beheer en welke kwaliteit in welke gebieden wordt gevoerd en wat de gevolgen zijn voor andere delen van Midden-Delfland. Voor de toekomst is een regelmatig beheerdersoverleg wenselijk zodat de problemen die men ondervindt kunnen worden besproken met andere beheerders. Het is belangrijk dat men verder kijkt dan het eigen gebied. Het beheer door de verschillende groepen beheerders dient goed op elkaar afgestemd te worden waarbij de kwaliteit en de economische factor nadrukkelijk moet worden meegewogen. Men moet streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit. Gebiedscontracten kunnen hierbij voordelen opleveren. Mozaïekbeheer is zowel voor de aantrekkelijkheid van het landschap als voor de weidevogels van groot belang. Beheer door boeren aangevuld met lokale agrarische loonwerkbedrijven verhoogt de kwaliteit en zorgt door de kleinschaligheid van de activiteiten vanzelf voor mozaïekbeheer.

Dioxineproblematiek

De dioxineproblematiek in de Aalkeetpolders dient definitief opgelost te worden. Uit gegevens van de Voedsel en Waren autoriteit (VWA) is naar voren gekomen dat het voornamelijk oude vervuiling betreft die is te herleiden tot afvalverbrandingactiviteiten. De Afvalverbranding Rijnmond (AVR) kan dus worden aangewezen als de grootste vervuiler. Het zou niet moeten uitmaken of het nieuwe of oude vervuiling betreft, de vervuiling is te herleiden tot de AVR. De voormalige aandeelhouders van de AVR zouden daarom samen met de overheid, als verstrekker van de vergunningen, moeten opdraaien voor de kosten die gemoeid zijn met het saneren van de bestaande vervuiling. Zonder een sanering ontstaat de situatie dat bij ongunstige weersomstandigheden de normen al overschreden worden, het zogenaamde wintereffect.

Aanpassing van de bedrijfsvoering door de boeren zoals de VWA oppert is de wereld op zijn kop. Wie draait er op voor de kosten die dit met zich meebrengt en wie draait er op voor de waardevermindering van het land en het bedrijf? Daarnaast heeft de vervuiling ook sociale gevolgen. Er moet een schaderegeling komen die alle financiële schade vergoedt. Daarnaast moet er een definitieve oplossing komen voor de aanwezige vervuiling waarvoor uitvoering onderzoek moet worden gedaan. Alle mogelijkheden dienen hiervoor onderzocht te worden, van omploegen tot stofzuigen van het land. De kosten van het onderzoek en de sanering van de vervuiling zouden betaald moeten worden door de veroorzakers van de vervuiling. Kwaliteit in Midden-Delfland betekent ook het definitief afrekenen met de historische vervuiling en samen met het bedrijfsleven en de overheid afspraken maken over een snelle en ruimhartige schaderegeling voor het opruimen van de aanwezige vervuiling. Daarnaast dient er een schadefonds te komen wat in het geval van toekomstige vervuiling meteen tot uitkering overgaat. De betrokken gemeenten zouden zich hier gezamenlijk voor moeten inzetten. Hoewel de aanwezige dioxine in principe niet schadelijk is voor recreanten zal het de naam van Midden-Delfland als recreatief en toeristisch gebied geen goed doen als er met enige regelmaat dioxinevervuiling wordt geconstateerd. Ook voor het merk Midden-Delfland® is het dus van groot belang dat er een snelle definitieve oplossing komt.

Ruimteclaims

In de reconstructiewet is een bepaalde verdeling tussen recreatie, natuur en landbouwgebied afgesproken. Inmiddels is de omvorming van landbouwgrond naar natuur of recreatie bijna afgerond. De rust op het gebied van ruimtelijke claims is echter niet teruggekeerd in Midden-Delfland.

Het IODS programma wat in het kader van de aanleg van de A4 is opgesteld, voorziet in de aanleg van 100 hectare nieuwe natuur. Voor de aanleg van de ecologische hoofdstructuur is er een verbinding gepland door Midden-Delfland. Het Hoogheemraadschap Delfland heeft in haar zoektocht naar locaties voor een waterberging het oog laten vallen op de Woudse polder, een agrarisch deel van Midden-Delfland. Daarnaast wordt er ook al weer gepraat over het aanleggen van meer recreatieve voorzieningen zoals fietspaden en wandelpaden in het agrarische gebied en zijn er ook al concrete plannen hiervoor ontwikkeld. Particulieren azen ook op landbouwgrond in Midden-Delfland en dan het liefst in combinatie met een leuk boerderijtje om een paar paarden te kunnen houden. Het Transportcentrum Maasland en het tuinbouwgebied Herenwerf zijn in het recente verleden aangelegd in weidegebieden. Voor de Dijkpolder bij Maassluis, nu nog grotendeels open gebied, zijn de woningbouwplannen in een ver gevorderd stadium.

Deze aanhoudende ruimteclaims zorgen voor gevoelens van onrust en onzekerheid onder de agrariërs. Is mijn land bij het volgende plan aan de beurt vraagt menig veehouder zich af. De sector heeft ingestemd met de verdeling die is gemaakt in het kader van de reconstructiewet en het is noodzakelijk voor de continuïteit dat de boeren durven te investeren. Hiervoor is rust op planologisch gebied noodzakelijk. De gebiedsvisie en het landschapsontwikkelingsplan dienen dan ook als uitgangspunt de verdeling volgens de reconstructiewet te hanteren. Nieuwe functies zouden alleen kunnen bestaan naast de basisfunctie van een perceel of polder. Hierbij kan men denken aan bijvoorbeeld de aanleg van een wandelpad over boerenland, of een boer die zijn bedrijfsvoering aanpast om biologisch te gaan boeren en/of bescherming van de weidevogels zoveel mogelijk probeert in te passen in zijn bedrijfsvoering. De bestemming van deze percelen moet echter agrarisch blijven. Dergelijke initiatieven dienen vanuit de sector te komen waarbij een passende betaling voor deze groene diensten voor de juiste stimulans moet zorgen en niet een door de overheid opgelegd plan waarvoor geen draagvlak bestaat.

Naast de lokale ruimteclaims bestaan er ook provinciale en landelijke ruimteclaims die op Midden-Delfland betrekking hebben. Hierbij moet niet uitsluitend gedacht worden aan infrastructurele plannen en bouwplannen voor woningen, kassen of bedrijventerreinen maar ook aan plannen als de Groenblauwe Slinger, de EHS (ecologisch hoofdstructuur) en Natura 2000. Dergelijke plannen dienen goed getoetst te worden aan de doelstellingen van de gebiedsvisie en mogen geen belemmering vormen voor de agrarische activiteit in Midden-Delfland. Het behoud van het kenmerkende Midden-Delflandse landschap is een absolute vereiste. Op provinciaal niveau vraagt Zuid-Holland zich in het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied af of de nadruk in Zuid-Holland niet te veel gelegd wordt op recreatie en de EHS waardoor de belangen van het landschap en de landbouw er bekaaid afkomen.

Het huidige areaal landbouwgrond heeft een nieuwe wettelijke bescherming nodig. De verschillende overheidsorganen die in het recente verleden claims hebben gelegd op het gebied moeten zich bewust zijn van het feit dat die claims voor natuur, recreatie of water een desastreuze uitwerking kunnen hebben die haaks staat op de gewenste ontwikkelingen zoals verwoord in de gebiedsvisie. Het bestaande planologische beleid

(reconstructiewet) dient de basis te zijn voor alle ruimtelijke plannen en dient ook de basis te zijn voor het nog op te stellen bestemmingsplan.

De agrarische bestemming dient om duidelijkheid te scheppen nader te worden gespecificeerd. Alleen agrarisch gebruik voor professionele veehouderij zou mogelijk moeten zijn op percelen die een agrarische bestemming hebben. De gewenste agrarische bestemming dient duidelijk omschreven te worden in het Landschapsontwikkelingsplan en het bestemmingplan voor het buitengebied. Aantasting van het areaal landbouwgrond dient voorkomen te worden en in het uiterste geval dient er compensatie te komen binnen Midden-Delfland in gebieden met een andere ruimtelijke bestemming. In het bestemmingsplan dient een landbouwtoets te worden opgenomen voor vergunningen ten behoeve van verbouw, nieuwbouw en/of functieverandering van leegkomende agrarische bedrijven, waarbij alleen een vergunning wordt verstrekt als duidelijk is dat de percelen behorend bij het betreffende bedrijf blijvend worden ingezet voor een betere landbouwstructuur. Op deze manier kan voorkomen worden dat grond met een landbouwbestemming wordt onttrokken aan het areaal landbouwgrond.

De aanwijzing als Provinciaal Landschap heeft voordelen voor Midden-Delfland maar zou eerst getoetst moeten worden aan de uitgangspunten van de gebiedsvisie. Eventuele nadelige effecten voor een aanwijzing als Provinciaal Landschap moeten van tevoren goed in kaart zijn gebracht. De overheid moet boeren in west Nederland gaan betalen voor het beheer van het landschap melden de Raad voor het Landelijk Gebied (RLG) en de VROM raad in 2005 omdat anders vitale landschappen dreigen te verdwijnen. De ruimtelijke ontwikkeling en de landbouw moeten een geïntegreerd beleid krijgen. Midden-Delfland staat niet op de lijst van gebieden die zijn aangewezen als Nationaal Landschap. De RLG pleit voor een ruime compensatie voor de boeren door fiscale maatregelen en hogere vergoedingen voor natuurbeheer waarbij men denkt aan € 200 per hectare. Daarnaast wil de RLG dat de subsidieregeling voor agrarisch natuurbeheer wordt vrijgesteld van inkomstenbelasting. Het totaalbudget moet 225 miljoen worden. Het ministerie van LNV heeft aangegeven dat de RLG adviezen als leidraad zullen dienen voor het beleid. Betrokken overheden, provincie en gemeenten, zouden zich nadrukkelijk moeten inzetten om deze status voor Midden-Delfland te verkrijgen, er vanuit gaande dat het beleid inderdaad zo heeft uitgekapt als LNV beweerde in 2005.

De planologische bescherming van het gebied kan het beste worden gewaarborgd en gehandhaafd met een nieuw bestemmingsplan voor het hele (agrarische) buitengebied van Midden-Delfland, inclusief de gebieden die niet gelegen zijn in de gemeente Midden-Delfland.

Gebiedsregie

Er dient een bestuurlijke organisatie te worden ingericht die de regie voert over het gebied. Het is van belang dat dit niet een club wordt met een zware overhead maar een bestuurlijk overheidsverband waarin provincie, gemeenten en het waterschap participeren. Deze organisatie kan de kwaliteit van de plannen en ontwikkelingen toetsen en bijsturen. De gebiedseconomie biedt te weinig perspectief om alle plannen te financieren en heeft daarom ondersteuning nodig. De inbreng van organisaties als LTO en Vockestaert is bij alle planvorming van groot belang voor een duurzaam behoud van Midden-Delfland.

Grondbeleid

De hoeveelheid boeren loopt gestaag terug maar de overblijvende boeren hebben steeds meer land nodig om een duurzaam en rendabel bedrijf te exploiteren. De boerderijen die vrijkomen worden veelal opgekocht door kapitaalkrachtige burgers uit de omliggende steden, vaak met de bedoeling om een aantal paarden te houden. Zowel voor de kopende als de verkopende partij is het aantrekkelijk om een deel van het land te verkopen aan de nieuwe eigenaar van de boerderij. Deze landelijke trend waarbij particulieren tussen de 0,5 en 5 hectare grond bezitten is slecht voor de ontwikkeling van Midden-Delfland. De onttrekking van landbouwgrond door de aanleg van paardenbakken of het weiden van paarden zorgt voor een vermindering van het areaal landbouwgrond. De gemeente Midden-Delfland heeft inmiddels besloten dat voor de aanleg van paardenbakken een vergunning moet worden aangevraagd. Alle bestaande illegale bakken hebben helaas een aanlegvergunning gekregen of vallen onder een gedoogbeschikking. De aanleg van nieuwe paardenbakken voor privé-gebruik is onder voorwaarden nog steeds mogelijk. Het bestemmingsplan zou een oplossing moeten bieden voor het onttrekken van landbouwgrond voor niet commerciële paardenhouderij. Het oprichten van een grondinstrument waarbij dit grondinstrument kan concurreren met deze burgers is noodzakelijk om deze trend te stoppen. De groundbank moet geen concurrentie vormen voor agrariërs die willen uitbreiden. De groundbank moet in de eerste plaats grond beschikbaar stellen aan agrarische bedrijven. De bestemming zoals vastgelegd in de reconstructiewet dient gehandhaafd te blijven.

In de gebiedsvisie wordt het grondinstrument genoemd waarbij bundeling van de verschillende beschikbare geldstromen wordt beoogd. Hierbij wordt o.a. gedacht aan IODS, ILG en Groenfonds budgetten. In het IODS programma is voor een groundbank ongeveer 22 miljoen gereserveerd. De grondprijzen spelen een rol van betekenis voor de toekomst van de melkveehouderij. De aanleg van de A4 is nog niet zeker. Het is daarom niet duidelijk of men over het IODS geld kan beschikken als de weg onverhoopt niet wordt aangelegd.

Draagvlak bij alle Midden-Delfland partners is onontbeerlijk voor een structurele financiële ondersteuning van de grondmarkt. Een grondmarktbeleid is absolute noodzaak voor het voortbestaan van de melkveehouderij. De gebiedsvisie gaat uit van behoud van het landschap met de koe in de wei, het oprichten van een groundbank dient daarmee ook een maatschappelijk belang. Alle betrokken partijen moeten daaruit concluderen dat het hun taak is om bij te dragen aan de financiële middelen die hiervoor kunnen zorgen. Bij een provinciaal beleid hoort ook een budget. Het is wellicht een optie om via het Recreatieschap te laten bijdragen zodat een evenwichtige verplichte bijdrage kan worden verkregen van alle belanghebbende overheden. Hierdoor wordt de financiële afhankelijkheid van de juiste politieke wind in de diverse gemeenten ingedamd.

De erfpachtprijzen dienen gerelateerd te zijn aan het opbrengende vermogen bij gebruik voor de melkveehouderij. De tot voor kort door Bureau Beheer Landbouwgronden in Midden-Delfland gehanteerde erfpachtcanon was gerelateerd aan de agrarische verkeerswaarde. Dit dreigt het voor boeren onbetaalbaar te maken om grond te pachten. De hoogte van de pachtnormen spelen een belangrijke rol bij de ruimtelijke toekomst van het gebied.

Infrastructuur

De infrastructuur in Midden-Delfland is niet optimaal. Er zijn vele smalle polderweggetjes met weinig uitwijkmogelijkheden. De inritten naar de percelen zijn vaak smal en daardoor slecht toegankelijk. De wegen zijn overvol met (sluip)verkeer en daarnaast zorgt de hoeveelheid recreanten die bij mooi weer de wegen bevolkt soms voor problemen voor boeren. Vooral in periodes dat het gemaaide gras van het land moet zorgt dit voor veel oponthoud. Diezelfde smalle, kronkelende weggetjes omzoomd met boerderijen dragen echter ook bij aan de schoonheid en de recreatieve waardering voor het landschap van Midden-Delfland. Uit landschappelijk oogpunt dienen deze weggetjes behouden te blijven maar de bedrijfseconomische consequenties mogen ook niet uit het oog worden verloren.

De aanleg van de A4, waar de meeste boeren voorstander van zijn, heeft als belangrijk nadeel dat er volgens de IODS plannen 100 hectare landbouwgrond een natuurbestemming zou moeten krijgen. Dit betekent bij een gemiddelde bedrijfsomvang in Midden-Delfland van ruim 30 hectare dat 3 boeren moeten wijken of de bedrijfsvoering moeten aanpassen aan de wensen van Natuurmonumenten. Volgens de in het kader van de MER voor de A4 opgestelde rapporten zou de verkeersdruk op het onderliggende wegennet door de aanleg van de A4 nog toenemen. De bereikbaarheid en leefbaarheid van het buitengebied komt hierdoor nog meer in het gedrang dan nu al het geval is. De aanleg van de A4 zou moeten resulteren in vermindering van de belasting van het onderliggende wegennet. Een goede aansluiting van Vlaardingen en Schiedam op de A4 is hiervoor essentieel.

Er moet een goede structurele oplossing komen voor het sluipverkeer zonder dat dit ten koste gaat van de leefbaarheid en bereikbaarheid van bedrijven en bewoners. De bereikbaarheid van de bedrijven voor landbouwverkeer en toeleveranciers dient gewaarborgd te zijn. Voor de recreatieve ontwikkeling van Midden-Delfland is het ook van groot belang om ongewenste verkeersbewegingen zo veel mogelijk in te dammen. Naar het idee van LTO zou bij aanleg van nieuwe infrastructuur met bovenstaande nadrukkelijk rekening moeten worden gehouden. Een vorm van rekeningrijden waarbij bestemmingsverkeer wordt ontzien lijkt de enige oplossing zolang de congestie op het Nederlandse wegennet niet is opgelost.

Waterbeheer

In veenweidegebieden zoals Midden-Delfland speelt water een belangrijke rol. Halverwege de 20^e eeuw is men in verband met de schaalvergroting en mechanisatie het land dieper gaan ontwateren. De lagere slootpeilen hebben als gevolg dat de oxidatie van het veen en de inklinking en krimp sindsdien is versneld. Om dit proces een halt toe te roepen worden bij nieuwe peilbesluiten soms de slootpeilen verhoogd waardoor de maaiveldddaling kan worden verminderd. Verhoging van het oppervlaktewaterpeil kan grote negatieve gevolgen hebben voor het perspectief van de melkveehouderij. De waterhuishouding in de bovengrond is een allesbepalende factor voor de draagkracht van de veengrond en bepaalt daarmee ook de mogelijkheid voor gebruik voor de landbouw.

Onderzoek heeft uitgewezen dat verhoging van het slootpeil niet de beste remedie is. Het peil aan de perceelsranden stijgt weliswaar maar iets verderop in het perceel is er nauwelijks nog iets van te merken terwijl de bedrijfsvoering door deze plaatselijke vernatting ernstig wordt belemmerd en de opbrengsten teruglopen. Op dit moment lopen er proeven met onderwaterdrainage op proefboerderij Zegveld in het Groene Hart. Het slootpeil wordt hierbij niet verhoogd maar door de drainage die onder de oppervlakte van de sloten uitkomt wordt het grondwaterpeil over het hele perceel vlak gemaakt. Zonder

deze onderwaterdrainage is in de zomer het peil in het midden van de percelen een stuk lager dan aan de randen terwijl dit in de winter juist veel hoger is. De oxidatie van het veen vindt mede door de hogere temperaturen voornamelijk in de zomerperiode plaats. Door het meer gelijkmatig verdeelde grondwaterpeil vindt er dus minder oxidatie plaats. Voor het tegengaan van de klink en oxidatie zou het Hoogheemraadschap deze blauwe dienst kunnen betalen omdat dit vooral op de langere termijn grote voordelen kan bieden voor het waterbeheer. Het onderzoek is nog niet afgerond maar de resultaten zijn zeer bemoedigend. Zowel voor de waterbeheerder als voor de boeren lijkt dit het ei van Columbus te zijn voor het verminderen van de bodemdaling. LTO wil in Midden-Delfland een waterpeil volgens het Peil Volgt Functie principe.

Blauwe diensten kunnen voorzien in oplossingen voor waterkwantiteit en waterkwaliteitsproblemen die door boeren op hun bedrijf zijn te realiseren. Er dient zowel met de belangen van waterbeheerders als die van de boeren rekening gehouden te worden. De blauwe diensten moeten een bijdrage leveren aan een duurzame bedrijfsvoering voor de bedrijven. De boer dient voor blauwe diensten een passende geïndexeerde financiële vergoeding te ontvangen waarin alle nadelige gevolgen voor de bedrijfsvoering zijn meegenomen.

Voor bepaalde blauwe diensten zou een gebiedscontract een oplossing kunnen bieden. Bij de wateroverlast van 1998 zijn in verschillende polders de pompen uitgezet omdat de afvoercapaciteit van de boezemwateren en boezemgemalen niet toereikend was. Men heeft toen, terecht, besloten om in de gebieden met weilanden de pompen uit te schakelen. Inmiddels is de capaciteit van de boezemgemalen enorm toegenomen in het kader van ABC Delfland maar er zouden afspraken gemaakt kunnen worden over dergelijke besluiten met daaraan gekoppeld een passende schaderegeling. Voor het verdiepen van de sloten ter verbetering van de waterkwaliteit zouden de boeren vrijgesteld kunnen worden van waterschapslasten.

Op dit moment bestaat het landschap nog steeds uit weilanden gescheiden door vele sloten en voorzien van greppels. Bedrijfeconomisch vormt dit een grote belemmering voor de boeren. Het in stand houden van de greppels en de smalle perceelscheidende sloten dient voornamelijk het belang voor het behoud van het landschap. De lasten voor het in stand houden hiervan zouden dan ook vergoed moeten worden door belanghebbende groepen. Uit recreatief oogpunt en voor het behouden van de huidige natuurwaarden zijn deze greppels en sloten van belang.

Verspreid liggend glas

De sanering van het verspreid liggend glas levert een bijdrage aan het verbeteren van de gebiedskwaliteit. Voordat men overgaat tot compensatie door de bouw van woningen op de plek van de huidige kassen dient er intensief gezocht te worden naar andere financieringsmogelijkheden. Clustering van bebouwing in het kader van de ruimte voor ruimte regeling op de locatie Maaslandse Dam heeft niet de voorkeur van LTO. Extra verkeersbewegingen, nieuwe bewoners die de activiteiten van de omliggende boerenbedrijven als overlast zouden kunnen ervaren en het feit dat dit niet de gewenste kwaliteitsverbetering oplevert voor Midden-Delfland maakt dat LTO hier geen voorstander van zijn. Hervestiging van glastuinbouwbedrijven elders in Midden-Delfland is ongewenst. Geclusterd en aansluitend aan de bestaande glasgebieden mag er voor hervestiging van glastuinbouwbedrijven geen open agrarisch gebied worden opgeofferd.

Uitgangspunt moet zijn dat de kosten van sanering volledig worden gecompenseerd door de ruimte voor ruimte regeling. Daarnaast zou ook de provincie haar steentje moeten bijdragen in de vorm van subsidies zoals het bedrag wat in het IODS budget is opgenomen voor de sanering van verspreid liggend glas. De financiering van de sanering van het verspreid liggend glas zou door alle betrokken gemeenten en de provincie moeten worden opgebracht.

Regelgeving

De hoeveelheid regelgeving en de tijd die het kost om bepaalde procedures te doorlopen werken niet bepaald motiverend om nieuwe activiteiten te ontplooiën. Er moet een duidelijk loket zijn waar men terecht kan voor allerlei zaken waar men de gemeente bij nodig heeft waar men binnen een maximum termijn geholpen wordt. Als het een langdurig en complex proces betreft zoals het aanvragen van vergunningen voor uitbreiding, verdieping of verbreding van het bedrijf zou er meteen een contactpersoon bekend moeten worden gemaakt waar men met al zijn vragen terecht kan. Hoewel de noodzakelijke wettelijke inspraaktermijnen moeten worden doorlopen kunnen de processen misschien zodanig worden gestroomlijnd dat na afloop van een inspraakronde meteen gestart kan worden met het vervolg van het proces.

Het verdient aanbeveling om alle vergunningplichtige zaken eens tegen het licht te houden en te beoordelen op de noodzaak van die vergunningen. De vergunningplicht voor het verbranden van snoeihout door bewoners van het buitengebied bijvoorbeeld kan juist contraproductief werken voor het landschap omdat men vanwege de rompslomp afziet van het knotten van wilgen. Een meldingsplicht bij "het loket" zou hier voldoende moeten zijn. Eenvoudig, snel en doeltreffend zouden dergelijke zaken moeten worden aangepakt. De huidige collectieve regeling voor het verbranden van snoeihout in de gemeente Midden-Delfland is een goed voorbeeld van hoe zaken geregeld moeten worden.

Bij regels en vergunningen waar andere overheden zoals het Hoogheemraadschap of de provincie voor nodig zijn, kan de gemeente Midden-Delfland wellicht optreden als intermediair en de voortgang begeleiden en controleren.

Recreatie

Naast de recreatiegebieden die vooral voor de intensievere vormen van recreatie zijn aangelegd, voorziet het agrarische gebied in een grote behoefte aan recreatieve rust en stilte gebieden. Voor de recreatiegebieden zijn duidelijke afspraken gemaakt voor het onderhoud, het beheer van deze gebieden met daaraan gekoppelde budgetten die hiervoor volgens een vaste verdeelsleutel door de verschillende overheden worden betaald aan het Recreatieschap. Voor de door de recreanten net zo hoog gewaardeerde agrarische gebieden is in het kader van de reconstructiewet niet voorzien in bijdragen. Ten tijde van het opstellen van de reconstructieplannen ging men er wellicht niet vanuit dat juist het agrarische middengebied van Midden-Delfland op een zo grote belangstelling van de stadse recreanten kon rekenen. Men dacht toen dat de boeren geen steun nodig zouden hebben om het authentieke landschap in stand te houden. De aandacht voor de cultuurhistorische en recreatieve waarde van het agrarische gebied is pas later op gang gekomen. Hierdoor valt te verklaren dat er in de plannen destijds een vrij strikte scheiding was aangebracht tussen de verschillende functies. De situatie is op dit moment geheel anders. Men wil juist in de natuurgebieden en in de agrarische gebieden kunnen fietsen en wandelen, weg van de drukte van een surfplas. Het agrarische gebied biedt die mogelijkheid maar om die recreatieve functie te behouden en te verbeteren dient er wel geïnvesteerd te worden.

De verschillende overheden moeten hiervoor hun recreatieve taak benutten. Niet alleen de gemeenten en de provincie maar ook het Hoogheemraadschap heeft een recreatieve taak als beheerder van delen van het gebied. Die taak strekt verder dan alleen het water zelf al zal het wel altijd gerelateerd zijn aan het water. De veranderde denkbeelden over de scheiding van functies voorziet ook in kansen voor de boeren. De verschillende al ontwikkelde en nog te ontwikkelen groene en blauwe diensten kunnen een welkome aanvulling op het inkomen zijn voor sommige boeren. Het moet echter wel passen in de bedrijfsvoering, men moet er tijd voor hebben en een bedrijf wat er geschikt voor is maar de individuele boer moet er vooral zin in hebben om naast het melken tijd te besteden aan deze groene en blauwe diensten. De vergoedingen moeten marktconform zijn en bij langjarige afspraken dient het te gaan om geïndexeerde bedragen.

Naast deze al bestaande en nog te ontwikkelen extensieve recreatiemogelijkheden is er in de agrarische gebieden ook ruimte voor meer intensieve recreatievormen, bijvoorbeeld boerengolf en sportieve activiteiten zoals de verschillende loopevenementen waarbij de polders onmisbaar zijn.

Rust en ruimte in de Duifpolder

Drekrees in de Holierhoekse polder

De hoeveelheid recreatieve voorzieningen in Midden-Delfland wordt als te beperkt ervaren en het bedrag van 1 euro wat gemiddeld per bezoek wordt uitgegeven zou omhoog moeten. De vraag rijst echter of dit is te realiseren. De meeste recreanten wonen op loop- of fietsafstand en maken een ommetje waarna men thuis weer aan de koffie gaat. Café Vlietzicht bijvoorbeeld is gevestigd op een absolute toplocatie die redelijk dicht bij de stadse bebouwing ligt. Toch is het voor de eigenaar blijkbaar niet rendabel om het hele jaar door geopend te zijn.

Bij het ontwikkelen van o.a. wandelpaden op boerenland zouden sponsors gezocht kunnen worden. Die sponsors zouden dan naast geld voor de aanleg ook structureel geld moeten vrijmaken voor het jaarlijkse onderhoud. Wandelen over het Univépad en dan halverwege uitrusten op de Rabobank kan een voor boeren aantrekkelijke optie zijn.

Natuur

Veenweidegebieden als Midden-Delfland zijn een door de mens gemaakt landschap met een weids en open karakter. De landschappelijke waarden bestaan naast de belangrijke en unieke cultuurhistorische waarde ook uit zeer waardevolle boerennatuur. Wat als natuur wordt aangeduid in Midden-Delfland valt grotendeels onder de noemer "nieuwe natuur". Slechts de vlietlanden kunnen gezien worden als echte natuur maar hierbij moet wel de kantekening worden gemaakt dat ook dit van origine een agrarisch gebied is. Door de ontwikkelingen en schaalvergroting in de landbouw was dit gebied niet meer rendabel te exploiteren door de boeren.

De Vlietlanden zijn nu in beheer bij Vereniging Natuurmonumenten. Die heeft inmiddels ervaren dat het in stand houden van dit unieke stukje hoogveen veel moeite en hoge kosten met zich meebrengt. De beheerskosten die Natuurmonumenten uitgeeft in Midden-Delfland bedroegen in 2004 ruim 900 euro per hectare terwijl deze kosten voor Natuurmonumenten gemiddeld voor heel Nederland 450 euro bedragen.

In het kader van het IODS programma voor aanleg van rijksweg A4 moet er 100 hectare nieuwe natuur als compensatie voor de A4 worden aangelegd. Tegen deze ruimteclaim van 100 hectare natuur bestaat de nodige weerstand. Hoewel het zoekgebied voor die nieuwe natuur nu de bestemming agrarisch heeft, kan de natuurwaarde van het betreffende gebied niet worden genegeerd. Deze natuurclaim zou men ook buiten het gebied kunnen inlossen, dat hoeft niet noodzakelijkerwijs in het Midden-Delfland gebied te worden gedaan.

Is Vereniging Natuurmonumenten de enige organisatie die deze nieuwe natuur kan beheren? Boeren kunnen die 100 ha wellicht goedkoper beheren via de agrarische natuurvereniging Vockestaert. In de provincie Groningen is eind 2006 een gebied in het bezit gekomen van een agrarische natuurvereniging die het gebied zelf gaat transformeren van boerenland in natuur en daarna met de leden zelf voor het beheer gaat zorgen.

Bij alle natuurplannen dienen de consequenties voor het landschap en de agrarische sector te worden meegewogen, de kenmerkende weidsheid dient behouden te blijven. De huidige agrarische bestemming van deze 100 hectare dient behouden te blijven waarbij door middel van groene diensten de natuurwaarde vergroot kan worden. Dit in het geval er geïnteresseerde boeren in het zoekgebied te vinden zijn die hier overeenstemming over weten te bereiken. De boeren zijn ook producenten van natuur in Midden-Delfland. Boerennatuur met de kenmerkende weidevogels als meest herkenbare

exponent daarvan. De natuurwaarde van het agrarische gebied lijkt soms een beetje te worden miskend.

Een Landbouw Effect Rapportage moet standaard onderdeel gaan uitmaken van alle plannen die voor het buitengebied worden ontwikkeld. Op deze manier kan het duurzaam economisch functioneren van de agrarische sector in dit gebied worden gewaarborgd.

De beheerders van natuurgebieden dienen hun beheer af te stemmen op de uitgangspunten van de gebiedsvisie. Dit betekent dat natuur die overlast veroorzaakt voor het agrarische gebied voorkomen dient te worden. Te denken valt hierbij aan overlast door distels en jacobskruiskruid maar ook ganzen en vossen zorgen voor verstoring waardoor predatie(vossen) begrazing en versmering (ganzen) en toeneemt. Overzomerende ganzen dienen bestreden te worden, in het bijzonder als het om exoten als Nijlganzen en Indische ganzen gaat. De natuurbeherende organisaties zouden behalve slaapplaatsen voor bijvoorbeeld ganzen ook moeten zorgen voor voldoende smakelijk voedsel in de natuurgebieden om op die manier de overlast voor boeren te beperken.

De negatieve gevolgen van de nieuwe natuurgebieden voor de recreatie en agrarische gebieden moeten in kaart worden gebracht. Overlast door bijvoorbeeld ganzen, vossen, jacobskruiskruid, distels en muskusratten zouden tot aanpassing van de natuurdoelen, het beheer en de inrichting van deze gebieden moeten leiden. De muskusrat is aan een ware opmars bezig in Midden-Delfland. De bestrijding van deze dieren wordt steeds lastiger door de ontoegankelijke nieuwe natuurgebieden. In de agrarische en recreatiegebieden kan de muskusrat voor gevaarlijke situaties zorgen waarbij aanzienlijke schades kunnen ontstaan, daarnaast lopen waterkeringen gevaar door het gegraven van de muskusrat.

Het streven van LTO is om te komen tot een goede samenwerking met alle gebiedsbeherende organisaties wat moet leiden tot duurzame afspraken over de gewenste natuurdoelen en het beheer.

Gebiedspoorten

Voor het opzetten van de gebiedspoorten zou gedacht kunnen worden aan informatie over de waarde van de agrariërs voor Midden-Delfland. Daarnaast kan informatie verstrekt worden over de boeren die streekproducten verkopen of op een andere manier een recreatieve waarde hebben. Informatie over het in stand houden van de weidevogels en het behoud van het landschap kan ook onder de aandacht worden gebracht. De agrarische poort zou een bijdrage moeten leveren aan het verbinden van de stad met het platteland. Daarnaast zouden de kwaliteiten van het gebied onder de aandacht moeten worden gebracht.

Participatie in de e-gebiedspoort door middel van al bestaande websites en nieuw te ontwikkelen websites van agrariërs en gelieerde organisaties is ook gewenst. Het opzetten en bijhouden van een e-gebiedspoort zou het beste via sponsoring betaald kunnen worden.

Bij de ontwikkeling van de gebiedspoorten speelt het kostenaspect een belangrijke rol. Naast het opzetten zorgt het onderhouden van gebiedspoorten voor een blijvende kostenpost. De melkveehouders zouden eigenlijk niet mogen ontbreken maar zonder structurele externe financiering wordt het lastig, zo niet onmogelijk om een poort op te zetten en in stand te houden. De poorten die worden ingericht mogen niet ten koste gaan van het areaal agrarisch gebied.